

Szerkesztőség:

Arad, Acsev.-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... .. 840 Lej.
Fél évre ... .. 420 Lej.
Negyed évre ... .. 210 Lej.
Havonta ... .. 70 Lej.

Hirdetések díjazás szerint.

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több.

Adtál Uram esőt,

de nincs köszönet benne. Ha valaha aktuális és helyénvaló volt a gazdembernek ez az önkéntelen feljajdulása, akkor ma hatványozottan az. A már hetek óta szünet nélkül tartó esőzés most már nemcsak a termésre nézve járhat katasztrofális következményekkel, de szerencsétlenséget jelent az ország kereskedelmére is. Tragikus betetőzője a gazdasági válságnak.

Számos existenciának képezi létalapját a normális időjárás, a mennyiben minden szezonnak megvan a maga speciális szükségletei. Az elsikkadt nyár miatt például a fürdőbérlek, nyári vendéglősök, cukrászok, uszodások olyan érzékeny károkat szenvednek, hogy erős tőkájuk legyen, hogy ezt a sok esőt kibírják. Ugyancsak nyögik a bőséges égi „áldást” a női és férfi divatkereskedők, akik ott állanak hatalmas raktárral, a télen már beszerzett szalmakalapokkal, drága nyári holmikkal, nyári ruhákkal, melyekben milliók értékek fekszenek.

Negative károsodás éri azokat is, akik a kalendárium szerint esedékes nyári pihenőjüket melyre egész éven át kuporgattak, megkezdtek és drága pénzért elutaztak fürdőkre szobafogságot élvezni. A jótékony célu egyesületek szokásos nyári mulatságai is a szó szoros értelmében a vízbe, az esővízbe estek.

Ha egy statisztikus kiszámítaná, hogy ez a rettenetes esőzés forgalomcsökkenésben, termés-kárban, elmaradt haszonban, — szóval pozitíve és negatíve milyen kárt okozott, akkor milliók értékek jönnének ki. Az esős, hűvös nyárnak egy előnye van látszólag, hogy t. i. megszabadultunk a kánikula kellemetlenségeitől, a nincsteleneknek még az a kárörömük is meg van, hogy nem irigyelik azokat, akiknek tele van az erszényük a nyaraláshoz. De ez gyenge öröm ahhoz az ellenszerhez képest, amit majd a drágaság fog jelenteni a télen. Ne busuljanak még se a nyári divatkereskedők a rossz nyárért, — majd decemberben korcsolya helyett talán szalmakalap lesz kelendő és a forró teák helyett fagyaltot lehet majd fogyasztani. De akkor mit fognak csinálni a korcsolyakereskedők is a téli cikkekkel? Erről, különben majd decemberben.

Hőhullám és vihar Bucurestiben. — Amundsen nem megy többé az Északi Sarkra. — Hindenburg söréstélye. — Háromszázezerleles vagyont koboztak el Aradon. — Husz évre ítétek egy cseh kémet. — Kifizetik a hadi kártalanításokat. — Újabb moratóriumot kapott az állam. — Halált kér az ügyész Ledererné fejére. — Megszűnik az integrál-kenyér. — Halál a gyümölcs miatt. — Viz alá került a lengyel főváros. — A nagy jégvihar kolusbotot adott négy falu népének.

Kisebbségek a népszövetségi unió előtt.

A dobrudzsai bolgárok panaszait a helyszínen bizottság vizsgálja meg.

(Prága, július 7.) A népszövetségi egyesületek nemzetközi uniójának most kezdődött közgyűlése élénken foglalkozik a nemzeti kisebbségek kérdésével. A kérdés tanulmányozására állandó bizottság alakult *Dickinsonnak*, az unió elnökének vezetésével. Szóba került a dobrudzsai bolgár kisebbség helyzete is, amelynek panaszait *Trifonov* professzor képviselte. A panaszok a nyelvhasználat, az iskolaiügy, az állampolgárság és a birtokkiszajátítás körül forogtak. A román kiküldöttek a bolgár panaszokra azzal vála-

szoltak, hogy a román kormányzat elsősorban a dobrudzsai török elemeket akarja jogaihoz visszaszerezni, akiket az előző urakom nagyon elhanyagolt. Ezután felajánlották a bolgár bizottságnak, hogy Dobrudzsában a helyszínen tanulmányozza a kisebbségek helyzetét. A közgyűlés további során egy külön albizottság tanulmányozza a nemzeti kisebbségek ügyében követendő eljárást. Eddig két idevágó javaslatot terjesztettek elő. Az egyiket a magyar népszövetségi egyesület, a másikat a csehek és az osztrákok együttesen.

Visszaverték Abd el Krim offenzíváját.

Páris, július 7. A minisztertanács Guillaumat tábornokot nevezte ki a marokkói hadsereg főparancsnokává. Fezből jelentik, hogy a riffkabilok újabb támadását is véresen visszaverték. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. A francia csapatok sikere mély hatást gyakorolt a franciákhoz hű marokkói törzsekre.

Pusztító viharok országszerte.

A Tisza kilépett medréből és óriási területeket öntött el. Bucuresti, július 7. Ma délután három és négy óra között óriási jégeső, majd felhőszakadás volt végig a főváros felett. A kár igen jelentékeny. Galacból jelentik, hogy a ma délelőtti vihar alkalmával, nyolcszáz gramm súlyu jégdarabok estek tizenöt percen keresztül. A vihar megrongálta a táviró- és telefonvonalak nagyrészét és a város összes ablakait betörték. A CFR. műhelyének tetőzetét a vihar felszakította és néhány méterre dobta az épülettől. A vasut kára megköze-

fektus távirati segítséget kért a kormánytól, mert borzalmas nyomor vár a mindenét megfosztott lakosságra. A menekülteket a prefektus intézkedésére ideiglenesen Máramarosszigeten helyezik el.

A Márffy-pör

a budapesti ítéltábla előtt
A bombamerénylök mentőtanukat voltaltak fel.

(Budapest, július 7.) A budapesti tábla előtt ma kezdődött meg a Márffy-féle bomba-pör bizonyítást kiegészítő tárgyalása, amelyet 9-én, 14-én, 16-án és 18-án folytatnak. A bizonyítás kiegészítését elrendelő végzés 28 pontban foglalta össze az új bizonyítékokat, amelyek közül a leglényegesebb annak megállapítása, igaz-e az, hogy Márffy József 1922. április elsején, szombaton délután a szüleijhez utazott Kismegyerrre? A bizonyítás minden esetre teljes világosságot vet majd erre az ügyre. Ma elsőnek Roboz Imrét hallgatták ki, akivel Márffy a fogházban beszélt. Roboz elmondotta, hogy amikor találkozott Márffyval, az a nyakába esett és elpanaszolta, hogy a rendőrségen megverték. A fogházudvaron séta közben Chriszti, a pör másik vádlottja szintén panaszkodott a verés miatt. Az elnöknek arra a kérdésére, hogyan sétálhattak egy óra hosszat együtt, Roboz azt a meglepő kijelentést tette, hogy megbízatása volt a fogházigondnoktól, hogy Márffyékkel beszélgesse. Márffy elpanaszolta neki, hogy a 200-as cellában volt, amelyikben mindenkit megvernek, aki odakerül. A védő ekkor közbeszólt és kérte, hogy Roboz vallomását szó szerint vegyék jegyzőkönyvbe. Az ügyész ellenezte Roboz megesketését, bíróság viszont elrendelte. Márffy lakásadója csak arra emlékszik, hogy Márffy vasárnap nem tartózkodott Budapesten. Ilyenkor rendszeren Kismegyerrre utazott és a legnagyobb ritkaságok közé tartozott, ha vasárnap mégis otthonmaradt. Az Iparbank cégvezetője és igazgatója azt vallják, hogy az emlékezetes napon 1922. április 3-án Márffy a bankban dolgozott, amit igazol az a körülmény is, hogy kézjegvét az aktákon megtalálták.

Hindenburg söréstélye.

Németország új elnökének első vendége.

(Berlin, július 7.) Hindenburg, a német köztársaság új elnöke, a nyilvánosság előtt eddig még nem mutatkozott. Hindenburg új hivatalát pontosan és lelkiismeretesen ellátja ugyan, de hivatalán kívül sehová sem jár. Berlini jelentés szerint tegnap este végre vendégeket fogadott Hindenburg az elnöki palotában. Az estélyt hivatalosan „söréstélynek” (Bierabend) neveztek és talán ezzel is demonstrálni akarták, hogy Hindenburg első vendégfogadása a köztársasági stílusnak megfelelően kimondottan demokratikus. Az első emelet bevezetésén az új elnök mitsem változtatott. Minden butordarab ugyanazon a helyen áll, ahová azokat Ebert, a szíjgyártólégényből köztársasági elnöké avatászt szocialista plasztizta. Az estély maga az elsőemeleti fogadóteremben folyt le, ugyanabban a teremben, amelyben nemrég Ebert elnök holttestét ravatalozták fel.

Az estélyre Hindenburg háromszáz meghívót bocsátott ki. Meghívót kaptak a pártvezetők is — a kommunisták kivételével — az estélyen meg is jelentek. A politikusok közül leginkább a német nemzetiek és a centripártiak voltak képviselve. Természetesen megjelent a kancellár, a kormány tagjai, valamint Seeckt generális, hadseregparancsnok is. Az egyetlen rektorai és a nagy bankok igazgatói a tudományt és a pénzügyvilágot képviselték. Az írők közül meghívót kapott Sudermann és Fulda, a muzsikusok közül Schrecker. Hindenburg vendégeit adjutánsa társaságában fogadta. Adjutánsa pedig örnagyfia, aki széles vállú, magas tiszt és nagyon hasonlít apjára. Hindenburg fekete zakatban volt, gomblyukában a német vaskereszt feltehetően szalagját hordta. Az új elnök úgy fest, mint annak idején a háború alatt. Nem öregedett, hatalmas alakja nem hajlott, kék szemé mosolygós tekintetű.

A meghívott vendégek kíváncsian várták miképen fogja Hindenburg Seeckt generálisát, a hadsereg főparancsnokát fogadni. — Hindenburg és Seeckt ugyanis a háború során egymással éles ellentétbe kerültek, amely később kérihetetlen haraggá változott. A találkozás szenzációja az volt, hogy Hindenburg osztatív melegséggel sietett a terembe belépő Seeckt generális elébe. Hindenburg az asztalnál Luther kancellár és Tirpitz tengernagy között foglalt helyet. A társaság az estély során leginkább a Ruhr-vidék kiürítésének esélyeiről beszélgetett.

Amundsen nem megy többé az Északi Sarkra.

A szélesség 83 fok és 30 percéig jutott el.

(Oslo, július 7.) Egy norvég újság tudósítója meginterjúvolta Amundsen-t, aki kijelentette, hogy nem szándékozik többé északsarki expedícióra indulni repülőgépen. A legutóbbi expedíción meggyőzték arról, a fényképfelvételek is meg fogják ezt erősíteni, hogy nincs olyan erős repülőgép, amely a napról-napra növekvő sarki jég erejével dacolni tudna. Az a gép, amelyet ők használtak, a Dornier Wolf, hatalmas erejű gép volt, mégis valóságos csodaszámba megy, hogy meg tudtak menekülni. Repülésük azonban igen fontos és értékes földérítő szolgálatot teljesített Eckener Zeppelin expedíciója számára. Meggyőződése szerint a Zeppelinnek sokkal több esélye van a sikerre, mint a repülőgépnek. Arra, vajjon Amundsen hajlandó-e résztvenni Eckener sarki Zeppelin-expedíciójában, Amundsen nem tért ki, de nyilatkozatának ez a legutóbbi mondata sejteti, hogy nagy szimpátiával és nagy érdeklődéssel viseltetik az Eckener-expedíció iránt.

Amundsen kijelenti, hogy a legvalóságosabb pillanat az volt expedíciója alatt, amikor mind a hatvan, 4 héttel kényszerleszállásuk után végre ismét gépükbe szálltak a motor berregni kezdett és mindnyájan lesték-várták, megmozdul-e a repülőgép, ki tud-e a jégből szabadulni, föl fog-e tudni emelkedni. Végtelenségig tetszettek a pillanatok, s utána érezték, hogy egyszerre csak a gép emelkedni kezd. Ebben a percben érezték, hogy most végre megint van reményük ahhoz, hogy visszatérnek az életbe. A gép azonban ekkor még csak három-négy méternyire emelkedett a jég, illetőleg a víz fölé. Két óra múlt el, amikor végre igazán föl tudott emelkedni. Ekkor végre szárazföldet láttak: a Spitzbergák rénszarvasterülete volt.

Amundsen még megcáfolja azt a közlést, hogy ő csak a 87 fok 40 első percnyire szélességre jutott el. A valóság az, hogy ott szálltak ugyan le, de repülésük során már 88 fok 30 percéig jutottak el.

Egyetlen idegen munkást sem utasítottak ki Aradról

Az aradi állambiztonsági hivatalnál működő, tartózkodási engedélyeket felülvizsgáló bizottság ma befejezte működését. Több ezer kérvény érkezett be és a bizottság minden munkás kérését a leghumánusabban intézte el. Egyetlen idegen munkást sem utasítottak ki Románia területéről. Minden kérvényező három, illetve hat hónapi további tartózkodási engedélyt kapott. Az érdekeltek tartózkodási engedélyüket szerdától kezdve átvehetik az állambiztonsági hivatal idegeneket ellenőrző ügyosztályánál.

Uram, irgalmazz nekünk . . !

Borzalmak napja Aradmegyében. — Rettentő erejű jégvihar koldusbotra juttatta négy falu népét.

(Dezshlaza, július 7.) Olyan furcsa az ég: egy darabon violaszínű, mint valamilyen antik püspöki palást, máshelyen koromfekete, még nézni sem jó rá. Kis mennyvnyi részen derűs ultramarinkék mosolyog, közvetlen mellette haragos-szürke felhők csókolóznak egymással. Az emberek megállnak, felnéznek a fejük felett jessztő koloritra és keresztet vetnek. Nem szólnak semmit, csak hányják a keresztet. A barázdás parasztcokra rákövesedik a rémület. Minden szemből ijedség villog elő. Mindenki tudja, érzi, hogy itt rövidesen történni fog valami. Senki sem szól, de mindenkinél a homlokáról le lehet olvasni: most, talán egy félórán belül, de lehet, hogy már öt perc múlva eljön a nagy Rettenetes. Mert ilyen furcsa nem volt még az ég soha.

Eddig csend volt, csak a fák, meg az oldalra hajló tömött kálászok, a magasba szökkenő karcu kukorica száruk susogtak. Most egyszerre borzalmas zugás tör elő a hegyek felől. Zug az erdő, zugnak a kálászok, a kukorica, az árpa, szőlő, a mező, zug már minden, mintha tizezer boszorkány szabadult volna el a Boszorkányok szombatjáról és most itt a fejük felett gyújtánának rá himnusokra. És az ég még mindig olyan furcsa. Violaszínű. Egyszerre megcsörren valami egy, fán és a földre hull egy,

fehér jég szem. Olyan nagy, mint egy dió. Egy hosszukajászu, fehérhajú paraszt fölveszi. Megcsóválja a fejét és halkán mondja:

— Uram, irgalmazz nekünk!

Egy szőkehajú fiatal lány is megnézi a jéget és mosolyog hozzá, még nem látott ilyet. Most hirtelen több darab hull alá, egy épen a fiatal lány fejére. Már nem mosolyog, már ordít és vele együtt mindenki. Vad, artikulátlan jajkiáltások buggyanak fel a torkokból. Mindenki rohan. Valaki elesik, senki sem siet segítségére. Nehezen tápraáll és rohan tovább. És hull a jég. Nem tempósan, szoridinósan, hanem kegyetlenül, örjögve, szédítő gyorsan. Galambtojás és tyuktojás nagy. Némelyik olyan, mint egy kávéházi zsemlye. Egy fiatal liba igyekszik fedél alá. Pár másodperc múlva elnyulva hever a földön: fejéből folyik a vér, már nem is piheg.

Ugy futok mint egy tébolyodott. Belépek sárba, gödörbe, elcsuszok diónagyságu jégdarabokon, már lihegni is alig tudok és nem is érzem, hogy a fejemen kopog a jég. Befámoilygok egy házba. Megfogózkodom az asztalban, kinyitom a szájam és érzem, hogy mozog a nyelvem, de nem jön hang a torkomból. És a jég szilajul kalapácsol a háztetőnkön. Hármán vannak a szobában: egy síró asszony, egy idősebb férfi, ennek a nadrágjához simul egy szőkehajú kislány. Az asszony,

olyan gyorsan veti magára a keresztet, hogy a kezét alig látom. Közben hisztérikusan zokog és csak ennyit tud mondani:

— Jézusom, Jézusom . . .

A férfi komoran néz maga elé és a foga közül halkán szűrődik ki a kétségbeesés:

— Koldusok vagyunk. Koldusok. Oda van minden. Az a szép buza. Ehen fog halni az egész falu.

A jégeső tovább pusztít, a tető cserépdarabjai egymásután törnek össze. Minden pillanatban bedőlhet a rozoga ház. Hirtelen eszembe jut az olasz harctér: a kavernák, a pergőtűz, a rettenetes zugás és a döbbenet. Kinézek az ajtón, de nem látok semmit, csak milliméternyire egymásmellett eső jégdarabokat. A föld már egész fehér. Mint télen. Eddig azt hittem, hogy a tyuktojás nagyságu jég csak a fantáziában és a világlapok „Innen-onnan” rovatában létezik. De most látom, hogy ez az istenítélet kegyetlen, borzalmas valóság. Hirtelen megáll a jégvihar. Elhagyom a házat, de utraivalóul még hallom:

— Koldusok lettünk. Koldusok . . .

A házakból kitérül mindenki. Asszonyok, gyerekek, felnőtt emberek zokognak. A házakról mindenütt leverve a cserép, kerítések, ajtók a földön romokban hevernek. Alig van ép ablak. És a mező . . . Összeszorul a szívem. A buzakalászok a földön, az irtózatoss jégtömeg mázsás súllyal fekszik az aranyszínű kalászokon. Valaki szomorú rezignációval jegyzi meg:

— Na, már nincs szükség csépiésre. Eivégezte a jég.

A gyönyörű kukoricaszárakon sehol egy levél. A gyönyörű dohányleveleket rostává tépte a jég. A zöld szőlőszemeket és a széles leveleket mintha erőszakos kéz tépte volna le a tőkéről, mind ott fekszenek a földön. A fákon sehol egy gyümölcs. És sehol semmi. Mindenütt csak pusztulás.

Végigfut a falun a nagy jajkiáltás. Mi lesz velünk? Az égen felhőrongyokból egy gigászi kérdőjel formálódik ki. Pár ezer ember segélykérően felnéz az égre. De onnan csak a violaszínű felhő néz rájuk könyörtelenül, lélek nélkül, segélyt megtagadón.

Vajjon kopogott-e a jég az állam, város, társadalom ablakán is. Mert ezeknek is meg kell hallaniuk, hogy hálálra itélt a fehér jég négy falat, meg annak egész környékét. . .

Károly Sándor.

— Juliusi lapelőfizetési negyed alkalmával még nagyon sok előfizetőnk nem újította meg előfizetését, hátralékos előfizetőink pedig nem egyenlítették ki tartozásukat. Tekintettel a horribilis lapelőállítási költségekre, felkérjük előfizetőinket, hogy tartozásukat sürgősen küldjék be lapunk kiadóhatalmának.

STINHAZAI MŰVELŐSÉG

A timisoarai színház műsora a következő: Szerda: Arnyhalász, dráma, Kálmán Sári, Táray Ferenc, Baló Elemér, a bpesti Renaissance tagjainak vendégjátéka. Csütörtökön: Kisértelek, dráma, Kálmán Sári, Zikó Ilma, Baló Elemér, a budapesti Renaissance színház tagjainak vendégjátéka.

Hőhullám és vihar Bucurestiben.

(Bucuresti, július 7.) Az ókora yságban hetek óta tartó esős, hűvös időjárást tegnap óriási hőség váltotta fel. Tegnap délután a fővárosban 37 fok meleget mutatott a hőmérő árnyékban, 47 fokot pedig a napon. A hőség szinte óráról-óra emelkedett ma reggelig, amikor a szinte elviselhetetlen hőhullámokat pusztító viharok követték. Galatban és a környéken óriási jégeső dühöngött, amely a házak ablakait betörte, az állatállományban nagy károkat okozott és ezenkívül emberáldozatot is követelt. A negyedórásig tartó vihar a vetések nagyrésztét tönkretette és körülbelül tíz millió lej kárt okozott. A Duna felső folyása mentén az orkán még borzalmasabb méreteket öltött. Balticeanu városban a vihar a prefektúra épületét romba döntötte és több házat súlyosan megrongált. A telefon- és táviró-vezetéseket a vihar nagyrésztben használhatatlanná tette.

Háromszázezerlejes vagyont koboztak el Aradon.

Az aradi törvényszék zár alá vette négy ellenséges állampolgár minden tulajdonát. — A bolgár pék tragédiája. — A hazájához hűlen katonaszökevény nem talál új hazát és nincsetlenné lesz.

(Saját tudósítónktól.) Az 1921-ben kötött trianoni békeszerződés gazdasági rendelkezései jogot adnak Romániának arra, hogy a volt ellenséges államok polgárainak: német, osztrák, bolgár és magyar alattvalóknak ingó és ingatlan vagyonát, amelyek 3000 lej értéket meghaladnak, zár alá vehesse és azok értékét, avagy jövedelmét román állampolgárok háborús kárainak rendezésére fordíthassa. Az ellenséges alattvalók javainak, jogainak és érdekeinek likvidálásáról szóló törvények első fejezete akként rendelkezik, hogy: „1. §. Azon állam alattvalóinak javai, jogai és érdekei, amely államok Romániával háboruban voltak, az állam hasznára a jelen törvény alapján és a békeszerződés értelmében megtartatnak, vagy likvidáltatnak. A megtartás, vagy likvidálás hozadékát az állam szedi be a román honos alattvalóknak és a román államnak a háború által okozott és eddig még kiegyenlített károktól való mentesítése végett. 2. §. A javak, jogok és érdekek megtartására és likvidálására vonatkozólag az előző §-ban említett szabály egyformán alkalmaztatik ugyan azon javakra, jogokra és érdekekre, amelyek máig is ellenőrzés, zárlat, vagy ideiglenes likvidálás alá vétettek, mint pedig azokra, amelyek, bár ilyen rendszabályok alá voltak véve, de azok alól felmentettek, vagy pedig eddig még egyáltalán nem kerültek zárlat alá.”

Az aradi törvényszék a napokban egymásután négy végzést is hozott, melyben a törvényre és a pénzügyminiszterium 1923. február hó 3-án kelt 247.659. számú rendeletére való hivatkozással zár alá veszi négy, Aradon lakó ellenséges állampolgár vagyonát, még pedig:

Gross Alois német állampolgár, Stirbey Voda-ucca 7. szám alatti 3500 lej értékű ingóságát, Liigg Wilhelm aradi textilgyári tálalmazott, német állampolgár-

nak az aradi textilgyár területén talált és 35.300 lej értéket reprezentáló ingóságát, Vuiva Christian német állampolgár, Domnita Bakasuccai 4070 lejt kitevő ingóságát és végül Lazarov Nicolae bolgár alattvaló 288.200 lejt kitevő ingó- és ingatlan vagyonát, mely részben Aradon a Str. Linistei 10. szám alatt, másrészt pedig Micalacan a Str. Tarei 11. szám alatt található.

Az első három német állampolgár ingóságainak: ruhaneműeknek, butordaraboknak és a fejük alól a párnának a lefoglalása is a törvény rideg betűjéhez és paragrafusaihoz alkalmazkodva, teljesen jogos és szabályszerű, emberieséget és érzelmi motívumokat pedig egy törvény radikális végrehajtásánál hiába keresünk.

A bolgár pék káiváriája.

A látszat szerint azonképen jogos és törvényszerű Lazarov Nicolae bolgáriai származású, aradi pékmester minden ingó és ingatlan javának zár alá helyezése, ha Lazarov hányatott életének nem volnának olyan körülményei, amelyek egyenesen kétségessé teszik a törvény vele szembeni rideg alkalmaztatásának — nem paragrafusokra támaszkodva: a jogosságát — de az igazságosságát. Az érem egyik oldala szerint, amely csak azt mutatja, hogy Lazarov Nicolae pékmester állampolgára egy országnak, amely a múltban Románia ellen harcolt, kétségtelenül jogosan forgatja ki a trianoni békeszerződés törvényerőre emelt rendelkezése Lazarovot minden vagyonából, amelyet román területen esztendőik becsületes munkájával szerzett. De... (És ezen az egy szón fordul meg minden, az érem másik, súlyosabb és az emberek szívéhez közelebb fekvő oldala.) De Lazarov Nicolae bolgár alattvaló egész élete román barátságot tanusít, amiért az egész háború folyamán üldözték,

hajszolták, internálták. Szülőháza: Bulgária a kiadatását kéri hűtlenség címén és azon a címen is, hogy a háború alatt kivonta magát a bolgár frontszolgálat alól, igazoló okmányokat, amivel vitás állampolgárságát rendezhetné a bulgáriai hatóságok megtagadják tőle, román nemzetiségűt vett el feleségül, román állam polgárságot kér és második hazájában mégis ellenségnek tekintik és a betéví falatot is kivesszik a szájából, a feje alól kiráncigálják a párnát is.

Az érem egyik oldala — egy ítélet.

A Lazarovról szóló ítélefe minden kommentár nélkül itt adjuk magyar fordításban: „Ítélet. Mi Constantin C. Simionescu, az aradi törvényszék elnöke és Ioan Tiucra törvényszéki jegyző, jegyzőkönyvvezető, tekintettel az aradi pénzügyigazgatóság 1924. június 15-én kelt 12767. számú átiratára, amely a pénzügyminisztérium 247659. számú, 1923. február 3-án kelt rendelete alapján Lazarov Nicolae bolgár alattvaló vagyonának hatósági kezelés alá való vételét kéri, tekintettel továbbá a micalacai főszolgabíró ur végzéseire és az érdekelte beadványaira, valamint arra, hogy maga az érdekelt Lazarov Nicolae, aki Aradon, Strada Linistei 10. szám alatt lakik, maga is beismeri, hogy bolgár alattvaló, továbbá, hogy az ügyiratokhoz csatolt leltári jegyzék szerint, vagyona túlhaladja a vonatkozó törvény által megszabott 3000 lejt és összesen 288.200 lejt tesz ki, úgyhogy a vonatkozó törvény értelmében vagyona hatósági kezelés alá veendő, elhatározzuk, hogy nevezett vagyona: 1) egy épület, amely áll 2 szobából és éléskamrából, téglából építve, cseréppel fedve, Micalaca községben, Str. Tarei 11. szám alatt, becsértéke 80.000 lej, 2) egy épület, amely áll 2 szobából, konyhából, éléskamrából és istállóból, téglából épült és cseréppel van fedve, fekszik Aradon, a Str. Linistei 10. szám alatt, értéke 100.000 lej, 3) három hold szántóföld a Str. Linistei 10. szám alatt, 90.000 lej értékben, 4) két ló 9000 lej értékben, 5) egy tehén és egy borjú 5000 lej értékben, 6) négy ágy, rozoga állapotban, 500 lej értékben, 7) két fényóasztal 200 lej értékben, 8) négy szék, rozoga állapotban 300 lej értékben, lefoglaltnak nyilvánítatik és hatósági kezelés alá vétetik. Egyben megkeressük az aradi járásbírószéket, hogy a jelen ítéletet hajtsa végre. Jelen rendelet egy példány a kifüggesztendő a törvényszéken, a polgármesteri hivatalban és a helybeli kereskedelmi és iparkamara helyiségében, közlendő a „Bulletinul Justitie“-ben és egy példány beküldetik a pénzügyminiszteriumba. Arad, 1925. június 30. P. H. Constantin C. Simionescu s. k., elnök. Ioan Tiucra s. k., jegyző.”

Az érem másik oldala egy — élet.

Ma már nincsetlen Lazarov Nicolae, életének utolsó évtizedét itt adjuk dióhéjban. Sza-

bályszerű utlevéllel 1914. februárban került 27 éves korában az erdélyi Medgyesre, mint péksegéd. A háború kitörésekor a budapesti bolgár követség útján behívták. Nem vonult be. Röviddel azután a magyar katonai hatóságok letartóztatták és csapattestéhez, Várnába akarták szállítani. Szállítás közben megszökött és átmenekült Romániába. Mikor Románia beavatkozott a háborúba, Vacarestiben internálták. Az imperium-változás alkalmával a bevonuló román csapatokkal visszakérült Medgyesre. Ott nem mert elhelyezkedni. Aradra jött és evek alatt péksegédből mesterré küzdte fel magát, tekintélyes vagyont is szerez. 1919-ben meg-nősült, Mihuta Mariora micalacai román leányt veszi el feleségül és két kislányt is görög keleti vál-lásu. Közben bejelenti, hogy román állampolgár akar lenni.

Igen ám, de ehhez okmányok szükségesek, amikkel Lazarov nem rendelkezik. Ir haza Bulgáriába, Ott megtagadják hűtlenség címén, mivel a harctéri szolgálat alól kivonta magát. Kilincsel, kérvényez, protekcióért szaladgál, román nő párja, óhíti gyermekei vannak és hivatalosan mégis ellenség, bolgár alattvaló. Most elvették a vagyonát tőle az ellenséges állampolgárok vagyonára vonatkozó törvény alapján. Csak így szárazon, minden érzélgőség nélkül írjuk meg ezeket a körülményeket, amelyeken egy család élete és egzisztenciája fordul meg.

Szembeállítjuk a törvényt a törvénnyel.

Kétségtelen ezek alapján, hogy Lazarov Nicolae papirosan és hivatalból bolgár állampolgár, dacára hogy román adót fizet, magát minden izében és cselekedetében román polgárnak vallja. Tehát, ha szüldül az elkobzási törvényrendeletre alapítunk egy családsorost, úgy jogosan semmizték ki Lazarovot minden vagyonából. Beleszól azonban a törvények káoszába és koncertjébe a nacionalizálásról szóló törvény is, mely 5. §-ának 3. bekezdésében, valamint 11. §-ának 2. bekezdésében azt írja, hogy a román állampolgárságra feltétlenül joga van annak az idegen állam polgárának, aki román nemzetiségű nőt vesz el feleségül és élettársi államiságát akarja felvenni. Azonkívül ugyanezen paragrafus 4. cikkelye román állampolgárságra jogosítja azokat a külföldieket is, akik kereskedelmi és ipari vállalatok létesítése által bizonyosságát adták annak, hogy a román nemzetre nézve hasznos elemek. Már pedig Lazarov Nicolae két nagy péküzeme is van: egyik Aradon, a másik Micalacán. A nemzetközi rendelkezések alapján egyébként is politikai menekültnak tekinthető, akinek Romániában menedékjogot kell adni. Így áll tehát a törvény szemben a törvénnyel. Egyik elveszi, amit a másik adott. Talán egy kis jóakaratu perújítással vissza lehetne csinálni mindent...
Pető Gergely.

— Városégés harminckét halottal. Bogotából táviratozzák: A columbiani Marizales városban egy gyógyszerárban robbanás történt és az felgyújtotta a közelben levő benzín és petroliumraktárakat. Ugyiszólván az egész város leégett. A katasztrófának az eddigi megállapítás szerint 32 halottja van.

Románia

pervesztes lett a nemzetközi döntőbíró előtt.

Egy földgáz-társaság pöre a román állam ellen.

Párisból táviratozzák: A magyar román vegyes döntőbíró, amelynek elnöke a svéd Kredeskrantz volt miniszter, tagja román részről Antoniadé semmítőszéki tanácsos, magyar részről pedig Székács Aladár közigazgatási bíró volt, ma határozatot hozott a Magyar Földgáz-társaságnak Románia elleni perében. A Magyar Földgáz-társaság ugyanis beperelte Romániát, hogy a földgáz-kitermelési-helyeken levő felszereléseket zár alá vette és azokat kártérítés nélkül használja. A több hónap óta folyó tárgyalás után ma hozták meg a határozatot, amely szerint a vegyes bíróság megtiltotta Romániának azt, hogy a felperes Magyar Földgáz-vagyont, a pör végleges befejezéséig elidegenítse, vagy azon bármilyen változtatást eszközöljön. A határozat elvi jelentőségű, mert a bíróság elutasította Romániának azt a kifogását, hogy a biztosítási intézkedés elrendelése nem egyeztethető össze az alperes állam szuverenitásával.

Gyilkolt

egy lippai autótulajdonos
Tiltok a bucaresti-campinai borzalmas rablógyilkosság körül.

(Saját tudósítónktól.) Hirt adtuk arról a rémregénybe illő borzalmas bűntényről, amely a bucaresti-campinai uton történt egy robogó autóban. Az automobil, mint megirtuk, amelyet a campinai csendőrség feltartóztott — örült sebességgel robogott az országúton és benne, a hátsó ülésen egy a felismerhetetlenségig megcsonkított huila feküdt, akiről később megállapították, hogy Rick Alexandru soffőr, míg a kormányánál Mandl Károly soffőr ugyancsak vérázottan, örületbe fergő szemekkel vezetett. A bucaresti rendőrség a soffőr első kihallgatása után, egy harmadik személy ellen indított nyomozást, aki Mandl szerint a gyilkosságot elkövette. A soffőr ugyanis, amikor a rendőrségen magához tért, azt vallotta, hogy az autóval hárman indultak el Bucarestből. Mikor az autó a nyílt útvonalon haladt, hirtelen revolverlövést hallott a háta mögött s mielőtt hátrafordulhatott volna, az ő hátába is egy golyó furódott, mire meggyorsította az autó futását. Ez a vallomás az első pillanatban valószínűnek tetszett, annál is inkább, mert a soffőrt súlyosan sebesülve emelték ki a kormány mellől, de a következő kihallgatások és a helyszíni szemle után gyanakodni kezdtek Mandlra, akinek zavaros és egymásnak ellentmondó kijelentése arra engedte következtetni, hogy a gyilkosságot éppen Mandl követte el. A rendőrségnek a mai napra sikerült beszereznie Mandl Károly személyi adatait s a befejezett felügyelet mindinkább

alátámasztják a nyomozó hatóságok gyanúját. Mandl Károlyt, akinek Lippován (Lippán) saját autója volt és fia Mandl Ferenc szentannai malomtulajdonosnak, mindenki könnyelmű, vig embernek ismerte s éppen ezért nem tartották meglepőnek, amikor autóját váratlanul eladva, Bucarestbe utazott. Az okot senki sem kereste s csak most, a bűntény elkövetése utáni kihallgatások során alakult ki az a vélemény, hogy Mandl Károly szerelmi csa-

lódás miatt hagyta el ezt a vidéket, mivel szerelmi tárgya az utóbbi időben hirtelen elfordult tőle és a gigerlis, feltűnően öltözött fiatalember helyett egy komolyabb timisoarai (temesvári) férfi udvarlásait fogadta. Valószínűnek tartják, hogy a nagyvárosi hőbortjairól ismert Mandl Károly, ha valóban ő követte el a gyilkosságot, azzal a szándékkal tehette, hogy nagyobb pénzhez jutva, ezáltal talán sikerül viszályoditania szerelmese szívét.

Viz alá került Lengyelország fővárosa.

Varsóból táviratozzák: A nagy esőzések következtében a főváros nagyrésze árvíz alá került. A lakosság fejvesztetten menekül, azonban már eddig is igen sokan vízbe fulltak.

Mulatnak az Éjszaka lovagjai

Az agyoncsépeelt Böske és két szál cigány. — Kérek egy cigarettát! — Szerencsekergetés záróráig. — Hogy él este egy külbárosi csapszék?

(Saját tudósítónktól.) Rikácsoló kappanhang sivit bele a nyári éjszakába: — Bö-bö-bö-Böskel. Az unalomig elcsépeelt kabarédalt egy hegedű cincogó hangja kíséri, amelybe beledumog a nagybögő recsegése. Nem is tudom melyik utcában melyik kocsmába jutottam be. Valahol a Rácfortály, környékén csendes, elhagyatott utcákon kóboroltam. Egy kocsmáajtó kiszűrődő világosságából zír zavaros hangok szálltak felém. Odatartottam. Egy hangosan kurjongató fiatalember botlik ki a kocsmáajtóból és bizonytalan léptekkel indul el a gidres-gödörös járdán. Bent az izzadtságsgazu borgózós levegőben terítetlen és gyalukatlan deszka asztalok előtt vidám társaságok, vagy egyedül busuló emberek ülnek. Fiatalok, idősek, nők és férfiak vegyesen. A jókedvű, vagy szomorú emberek idehózzák el brömüket vagy bánatukat, hogy érzelmeiknek cigányzene és borosüvegek mellett szabad folyást engedjenek. Egyik asztalnál egy iparoslegény-kínézsi fiatalember ül; mellette húzza a két szál cigány. A legény olyan keservesen, annyí bánattal telve énekl a Bö-bö-bö-Böskét, hogy könnyek jelennek meg szemében. Böske bizonyosan más legénnyel kacérkodott és ezért kell szegény fiúnak elvennie heti keresetét.

Körülnézek. A szemem lassanként megszokja a rettenetes füstöt és jobban meg tudom figyelni környezetemet. Az ajtóval szemben egy kis ládika van a falra szögezve és előtte egy kopott ruhája, kocsis-kínézsi ember áll. Ebbe a ládikába be kell dobni egy lejt és ha valaki ügyes, kettőt nyerhet vele. Egy fogantyu segítségével egy kis pénz bohócot kell mozgásba hozni és ha a bohóc elkapja a lebegő fémgolyót, akkor egy lej helyett kettő esik ki a ládika aljából. A kocsis kínézsi ember egész éjszakát a szerencse vadászásában töltötte el. Ugyiátzik nem nagy eredménnyel, mert amikor ki kellett fizetnie az elfogyasztott fél liter borát, zavarodottan kutatta ki zsebeit és bizony az ott talált összegből egy decire sem tett volna. De nem baj, a kocsmáros, aki fehér kötényével állandóan ott járkal az asztalok között, jelentőségtelesen sürgözteti meg kezében tartott ka-

tyakorbácsát és így szól:

— Aztán holnap behozza!

A kocsmáros egy percre sem teszi le kezéből a korbácsot. Ugy néz ki mint egy állatszeliidő aki a korbáccsal akarja a ketrecben lévő farkasok között tekintélyt fentartani. A korbácsra itt feltétlenül szükség van. Ezzel ügyelmességet „intelligenciára” a renitens kedő vendégeket. Egy kínézsi képi leány hozzám telepszik és ezt mondja:

— Manci vagyok, adjon egy cigarettát.

A cigarettá füstjét jól, mélyen a tüdejére szívja és szó nélkül, ár rándos szemekkel mered a füstöt megbarnít menyezett fele. A kocsmáros sötétéből nyíló mellékszobából éktelen káromkodás hallatszik ki. A kocsmáros megsuhogtatja a korbácsot és besiet, hogy csendet teremjen. Utánna megyek. Egy szük kis füstös szobácskában egy hosszabb asztal körül tíz-tizenkét ember ül, vagy áll. Lärmáznak, káromkodnak és ökleiket fenyegetőleg rázzák egymás felé. A kocsmáros közéjük áll:

— Lesz csendi!?

Cserdül egyet a kezében lévő korbács. A közbelepésnek csodálatos eredménye volt. A dühöltek arca emberek elcsendesedtek és morogva ültek le ismét az asztalhoz. Csak most veszem észre, hogy az asztal tetején elszórt kártyacsomó fekszik. A kártyások egyike összeszedi a kártyát és keverni kezdi. Hatalmas robusztus ember. Azt hiszem, mérszároslegény. Villogó szemekkel szét néz és fojtott, ingerült hangon megszólal:

— Ha valaki csal, agyonütöm.

Megkezdődött a játék. Huszon egyes. Nem voltak nagyobb tettek szál lejnél. A játék változatos szerencsével folyt. Aki nyert annak meglegedettségült ábrázata ra, aki veszített elfojtott káromkodással vágta oldalba szomszédját. Az arcokra kiült az izgalom, a kártyát tartó kezek reszkettek és az emberek önmagukat izgatva lassan, feszült csendben nézik a kapott lapokat. Csak olyankor tör ki a lármá, ha a bankár behúzza az asztal közepébe tett pénzcsumót. Az idő későre jár. A bankár, a mérszáros legény ezer lejt nyert. Átadja a bankadást a szomszédjának. Egy, sárgás ba-

jusu sovány ember megjegyzi:

— Becsületesen nem lehet ennyit nyerni.

A volt bankár szeme vérbeborul, nyakon ragadja sértegetőjét és erőteljes lödítással kirepíti a szobából. Az úgy a lovagiasság szabályai szerint elintéződött. A játék tovább folyik. Ismét a bankadó nyer. Zugoló hangok ropkódnak a levegőben és a már-már kitörni készülő verekedést a kocsmáros bömbölő hangja akadályozza meg:

— Urak, befejezni, záróra!

A bankár hirtelen összeszedi a nyert pénzt és kioson a nyitott ajtón. A többiek lassan kászolódnak és otthagyták a fojtó füsttel teit „játéktermet”. Kint a kocsmában, már csak egy lámpa ég és az asztalok alatt szanaszét zülköt, kopott emberek horkolnak. Az ajtó kinyílik, egy torzonborz kínézsi ember sompolyog be. Igazi Lombroso-típus, akivel nem jó volna sötét utcában találkozni. Odamegy a kocsmároshoz kezébe nyom öt lejt és fáradt nyugással elterül a faltövében. Az után csend lesz csak az alvó emberek szuszogása, horkolása hallatszik. Kint tiszta levegő a nyári éjszaka van. Messziről egy rendőrsip elnyújtott füttyéje egy másik füttyi felel. A rendőrök ellenőrzik egymást a rácfortályi éjszakában. (Pilis Géza.)

Megszűnt

a malmok katonai ellenőrzése.

Visszavonják az integrál-kenyérről szóló rendeletet.

(Saját tudósítónktól.) Arad város és megye liszt- és terményellenőrző bizottsága ma távirati rendeletet kapott a legfelsőbb lisztbizottságtól, amely annál is inkább nagyjelentőségű, mert rövidesen maga alá vonja a lisztőrlés és kenyérfogyasztás megszűntetésére vonatkozó rendelkezések megszüntetését. Hónapokkal ezelőtt, amikor az integrál-liszt őrlésére vonatkozó rendelet megjelent, a kormány úgy intézkedett, hogy az összes malmokat katonai ellenőrzés alá kell helyezni. Az aradi malmoknál a rendelkezés következtében katonai osztagok jelentek meg, amelyek ellenőrizték a behozott gabona őrlését és a kiadott lisztmennyiségeket. A ma érkezett távirati rendelet kimondja, hogy a katonai ellenőrzést meg kell szüntetni a malmokban. A rendelet alapján ma délután az aradi lisztbizottság ülést tartott, amelyen intézkedés történt, hogy a rendeletet foganatosítsák. Ma délután az aradi malmokból bevonták a katonai osztagokat és ezzel megszünt a szigorú ellenőrzés. Szakvélemények szerint, rövidesen további intézkedések várhatók, amelyek teljesen szabaddá teszik a gabona forgalmát és megszüntetik az integrál-liszt őrlésére vonatkozó rendeletet. Valószínűnek tartják, hogy egy héten belül a kormány feloszlatja az összes lisztbizottságokat, amelyeknek működése teljesen feleslegessé válik.

HIREK

Hiénák.

A hiénáért először az iskolában tanultunk. Az első gimnázium természetrajzában. Ábrázolva is volt a tankönyvben egy ilyen foltos fenevad, amint egy gorillát marcangol széjjel. Később Stanley utasában találkoztunk vele és az angol-bur háborúban, amint ember húst lakmározott. Mondhatom, hogy ezeknek az impresszióknak a nyomán határozott ellenszenv nyílt meg a hiénák iránt és ez még csak fokozódott, midőn az első élő korcs példányt ebből a fajzattól a pesti állatkert vasrácsa mögött látó szemmel megpillantottuk. Éppen egy véres huskoncot adott neki a felügyelő. A hiéna fogcsattogtatva vetette magát rá, behúzta foltos hasa alá, belevájta rettenetes körmeit és éles fehér fogaival tépte, marcangolta a véres húst. Azóta sem láttunk egész máig hiénát. Ma a kávéházban akadtunk össze egy hiénával. A fekete kávéhoz újságokat kértünk. A pincér nem hozott. A kávéház főpincére jött oda azután. — „Nem szolgálhatunk kedves szerkesztő úr friss lapokkal, mind ott vannak a hiénánál!” — mondta és a szemben ülő öregúrra marta. Odaméztünk. Sovány, idős bácsi ült egy pohár víz mellett, előtte a márványon tornyosultak az újságlepedők. Három újságot tartott egyszerre a kezében, vagy négyet maga alá gyűrt, ráült. A kevésbé keresett lapok is ott voltak előtte egy halomban és mindenkire fogcsikorgatva görbén nézett, aki csak közelíteni mert az asztalhoz. Mesélik, hogy a pincéretet valósággal terrorizálja ez a bácsi, úgyhogy egyikük sem mer előle egyetlen újságot is elhozni. Még a „Le Temps” című francia újságot is magához veszi, pedig egy árva kukkot sem tud írni. De hát kapzsi, falánk, mint a többi hiéna. Még a foltokat is megtalálta rajta. Belül viselte a lelkén.

Pető Gergely.

— Az apósti kormányzó utazása. Pacha Agoston, a csanádi egyházmegye romániai részének apósti kormányzója négy heti üdülésre Karlsbadba utazott. — Ugyancsak Csehszlovákiába utazott szabadságra Kayser Lajos nagyprepost is, a ki szabadságát Marienbadban tölti.

— Bucsuzik a határmegállapító bizottság. Bucurestiből táviratozzák: Meunier francia tábornok és Paul ezredes, akik a román-magyar határmegállapító bizottság francia tagjai voltak, bevégezték munkájukat és ezért visszatérnek Párisba. Csütörtökön bucsuznak el Bratianu Jónel miniszterelnöktől és a kormány többi tagjaitól, majd Budapésre utaznak, hogy a magyar kormány tagjánál is bucsulátogatást tegyenek.

— Letartóztatott budapesti lap-szerkesztő. Budapestről táviratozzák: Boross Lászlót, az Esti Kurir szerkesztőjét, mert Kórodi József részéről ellene indított sajtóper mai tárgyalásán nem jelent meg, letartóztatták. A tárgyalást legközelebb tartják meg. Boross László ezúttal már másodszori idézésre sem jelent meg. Boross azzal védekezik, hogy az idézést a szerkesztőségi szolga vette át és neki nem továbbította.

Ujabb moratóriumot kap az állam.

(Bucuresti, július 7.) Az iliovi törvényszék tegnap hirdette ki ítéletét a Baldwin háznak az állam ellen indított perében. A törvényszék ítéletében újabb három havi moratóriumot engedélyezett az államnak, adósságai rendezésére. A bíróság ítéletétől függetlenül a pénzügyminiszter és a Baldwin ház megbízottjai között a tárgyalások folynak és valószínűleg rövidesen eredménnyel fognak befejeződni. — Az amerikai hitelezők megbízottjai Stuppel és Erik William tegnap a kereskedelmi kamarában aláírták a háboru előtti román adósságok rendezéséről szóló megegyeződést, amelyet a bucaresti kereskedelmi és iparkamara elnöke is ellenjegyezte.

Halált kér az ügyész Ledererné fejére

A mai tárgyaláson elhangzott a vádbeszéd. — A védőbeszédet holnap mondják el.

(Budapest, július 7.) A Ledererbünpör mai főtárgyalásán teljesen befejezték a bizonyítási eljárást és a perbeszédre került a sor. A tanúhallgatások megejtése és a szakértők meghallgatása után sorban előkerültek a bűnjelöltek, amelyeket a tárgyalás közönsége borzalommal szemlített, míg Ledererné cinikusan viselkedett és egykedvűen tette meg megjegyzéseit. Ékszereket és azokat a bankjegyeket — 42 darab egymillió koronást és 36 darab ötszázézezt — mutatják fel először, amelyeket Kodelkától elraboltak és amelyek a tragikus végű ember halálát okozták. Egy nagy bőröndből egyenként szedték elő a sejtőrukkost, a sejtőrukkarót, az asztalterítőt, egy véres nadrágot, Ledererné két véres halálángját és két véres nappali ingét, melyekről az elnök kérdésére egykedvűen jelenti ki, hogy az ő tulajdonai. A hallgatóság sorában valósággal rosszul lettek a gyengébb idegzetű emberek, amikor felbontották azt a vulkánfiberből készült bőröndöt, amelyben Ledererné vitte ki Csepele Kodelka hullarészeit. Ebből kerültek ki a legmegretentőbb bűnjelöltek: egy véres alsónadrág és egy férfing. Egyiken sincs egy gombostűnyi fehér folt sem. A rájuk száradt rengeteg vértől páncélkemények és a terem halottí csöndjében valami ropogást lehet hallani, amint szétteregetik ezeket a keményre száradt, véres ruhadarabokat. Egy bőröndből előkerültek az a kis kézibárd és a nagy szárosbárd, amelyekkel a szerencsétlen embert feldarabolták. A nagy bárdot Kodelkától kéréfék köcsön még 1922-ben és az többé nem is került vissza hozzá. Majd felolvasták Ledererné névtány levelét, Ledererné heves tiltakozása dacára is, amelyek fényt vetnek a sötétülki asszony gondolkodásmódjára. A Lederert halálraítélő hadbírósi ítélet felolvasása után — amelyet zokogva hallgatott végig Ledererné, — a Kodelka-hagyatékra vonatkozó iratokat ismertették, amelyek szerint a hagyatéki 205 millióból áll, ezen azonban 104 millió telier

— Francia delegáció megy Londonba. Párisból táviratozzák: A minisztertanács elhatározta, hogy delegációt küld Londonba és Washingtonba az adósságok rendezése érdekében. A delegációt Caillaux pénzügyminiszter fogja vezetni. Remélik, hogy a bizottság még ebben a hónapban elutazhat Londonba, augusztusban pedig Amerikába.

van. A tiszta hagyatékok Kodelka testvéreit: Anna, Lajos és Ilona egyenlő részben örökölték. Az örökösök zárlatot kértek Lederer hagyatékára is, amit azonban nem rendeltek el.

Dr. Makkai Jenő közvádó mondotta el a vádbeszédet, amelyben Lederer Gusztávnét rablógyilkosságra való felbujtással és rablógyilkosságban való bűnrészességgel vádolja. Ismertette a bűnesetet és kiemelte, hogy a gyilkosság megtörténte után a középkorra emlékeztető vad kegyetlenséggel darabolták fel a még ki sem hűlt véres tetemet. A rémes esetben az igazságnak az egyik részét már kimondotta a honvédtörvényszék, másik része pedig most alakul ki, amikor Ledererné és Lederer Sándor fölött kell ítélezni. Majd megrajzolta Ledererné lelkivilágát, hogy miként válik a női lélek züllött előélet után a kapzsiságtól és a mérhetetlen pénzvágytól vezéreltetve, nőietlenné és embertelenné. Majd hangzott a ügyész, hogyha Ledererné elkövette a csalás büntetést, amelyért fegyházbüntetés, elkövette a lopás büntetést, amelyért börtönbüntetés és elkövette a gyilkosságra való felbujtást is, amelyért halálbüntetés jár, akkor azt hiszi, hogy semki előtt sem lehet kétséges, hogy milyen ítéletet kell hoznia a bíróságnak. Az ítélet nem lehet más, mint kötélt általi halálbüntetés. O hába kutatja az enyhítő körülményeket, mert egyet sem talál. A bíróság sem veheti figyelembe mint enyhítő körülményt a bűntelen előéletét. Egy csendőrfőhadnagy ítéleténél a bűntelen előélet nem lehet enyhítő. Ellenben súlyosbító körülménynek kéri betudni, azt a borzalmas kegyetlenséget, a mellyel a vádlott férjével együtt Kodelkát feldarabolta és a nőietlenségnek azt a magas fokát, hogy részt vett Kodelka megnyuzásánál avagy ha úgy jobban tetszik, transzirozásánál. Lederer Sándorral szemben fegyházbüntetést kér. A vádbeszéd után dr. Lévy Tibor védő arra kérte a bíróságot, hogy védőbeszédét holnap mondhassa el, mert ma rosszul érzi magát. A védő ezután el is hagyta a törvényszéket.

— Bukik az olasz pénzügyminiszter. Rómából táviratozzák: De Stefani pénzügyminiszter állása megrendül, miután politikáját a cistakörökben is kedvezőtlenül nélik meg. Utódja valószínűleg Volpi lesz. Ugy hiszik, hogy Nava gazdasági miniszter is visszalép és visszalépése egészét okokra vezethető vissza.

— Feloszlatták a vasutigazgatóságot. Az arad-temesvári vasutigazgatóság, amely miatt Arad és Temesvár között annyi versengés volt, még ebben az esztendőben véglegesen megszűnik. Január elsejétől kezdve ugyanis csak három vasutigazgatóság lesz Romániában: Bucurestiben, Clujon (Kolozsvárott) és Jassyban. A többi vasutigazgatóság átalakul üzemfelügyelőséggé, a melyeknek számát még újjakkal is szaporítani fogják. Az itteni üzemfelügyelőségnek három ügvosztálya lesz, amelyeket a vasutigazgatóságtól vesz át. Ezek: a forgalmi, vonatási és pályafentartási ügvosztályok. A többi ügvosztályok személyzetét részben nyugdíjazzzák, részben pedig áthelyezik. Az itteni üzemfelügyelőség valószínűleg Bucurest-hez fog tartozni és az itt megszűnő ügvosztályokat oda olvasztják be.

— Halálozás. Multas Adolf ismert aradi dohánytözsde tulajdonos ma életének hetvenegyedik évében elhunyt. A közbecsülésben állott és rokonszenves öreg ur holttemét július 9-én délelőtt 11 órakor helyezik örök nyugalomra az aradi izraelita temető halottsházából. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

— Az orosz szovjet szifia a kínai zavargásokat. Londonból táviratozzák: Az alsóház mai ülésén kérték intéztek Chamberlain külügyminiszterhez, milyen bizonyítékokat tud a parlament elé terjeszteni arra vonatkozólag, hogy a szovjetkormány szította a kínai zavargásokat. A külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a pekingi orosz követ beszéde elég bizonyíték arra. Van még még súlyosabb bizonyítékok is, amelyeket azonban ebben a pillanatban nem tehet köze.

— Valerian huszárezredes gyilkosa a bíróság előtt. Budapestről táviratozzák: Dr. Koszka Istvánnak bümpörét, — aki mint elkövetéses — féltékenységből agyonlőtte Valerian Zsigmond huszárezredesét, július 13-án kezdik tárgyalni.

— Betörés Solymoson. Tegnap éjjel ismeretlen tettesek betörték Minisan Mária solymosi lakos házába és onnan közel hétezer lejt érő ruha és ágyneműket loptak el. A csendőrség a nyomozást megindította.

— A kisleány halála. Szombathelyen a Menyháza község alatt folyó Moneasa patakba belefulladt Sonca Terentia három éves kisleány, kinek már csak a holttestét sikerült a partra huzni. A szülők ellen gondatlanságból okozott haláleset miatt eljárást indítottak.

— Gyilkolt a villám. A vasárnap délutáni hirtelen vihar következtében egy villám becsapott Iariga Nicodem itteni (iltói) lakos házába és a szobában tartózkodó Iarigát pillanatok alatt szénre égette. A ház minden mentőeszközét dacára porrá égett.

— Elítélt folvaj asztalossegéd. Scheffer Jakab 29 éves zombolyai asztalos a múlt év őszének egyik estjén az ablakon keresztül bemászott Bor Péternéhez, ahonnan ágyneműket és ruhaneműket vitt el 12.000 lej értékben. Ma tárgyalta ügyét a temesvári törvényszék dr. Fehér Kristóf elnökletével. Scheffer büntetlen előéletével és itasságával védekezett. A bíróság az asztalost büntőnek mondotta ki és az enyhítő körülmények figyelembevételével kilenc hónap fegyházra ítélte.

— Üdonságok Kerpel könyvtárában Arad.

— **Leszállították a sör árát.** Az erdélyi sörgyárosok szindikátusa Clujon (Kolozsváron) tartott ülésén elhatározta, hogy a sör árát hektoliterenként 200 lejjelel leszállítja. A sörárak indokolatlan emelése miatt többször szóltunk fel. Ugylátszik a gyárosok maguk is befűtötték, hogy a jelenlegi árak mellett a fegyvasztókat elvesztik. Az állandó rossz idő szintén hozzájárult ehhez, hogy a gyárosok kénytelenek voltak megadni ezt a lépést, mert a hűvösebb, esős időben a sörfogyasztás jelentősen csökkent. Az árszabályozás azonban olyan csekély, hogy csak egy lejjelel olcsóbbította meg poharanként a sör árát. Nincs kizárva, hogy a sör drágasága miatt, még az új árak mellett is nem igen emelkedik a fogyasztás és a végén nagyobb árszállítást kell végrehajtani. Aradon már a mai napon egy lejjelel olcsóbban adták poharanként a sört.

— **Eljegyzés.** Prohab Ibolykát az aradi államrendőrség rokonszenves tisztviselőjét eljegyezte Apostolache Vasile rendőrtisztviselő. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Házasság.** Dr. Ujhelyi József sebész és nőorvos és Kohn Lily Budapesti házasságot kötöttek.

— **Letartóztatott orgazda.** Meglátjuk, hogy egyik aradi gyárvállalatnál nagyarányú lopásokat levezetett le az állambiztonsági hivatal. A nyomozás megállapította, hogy a hónapok óta tartó lopások több mint két millió lejjelel károsították meg a vállalatot. A gyár négy tisztviselője ellen megindult az eljárás, mert kiderült, hogy az ellopott gépalkatrészeket ők szállították Nagyenyedre. A nagyenyedi rendőrség ma táviratilag értesítette az állambiztonsági hivatalt, hogy sikerült letartóztatnia az ottani orgazdát, egy előkelő autógarázs tulajdonosa személyében. A letartóztatott orgazdát Aradra szállították. A nyomozás tovább folyik. Több letartóztatás várható.

— **Szabad a kátrány kivitele.** Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága Bratianu Vintila, Constantinescu Alexandru, Constantinescu Tancred és Chirculescu miniszterek részvételével ülést tartott. Elhatározta a bizottság, hogy a kátrány kivitelét szabadá teszi, vagonként ezer lej díjtétel mellett.

— **Műhímezési tanfolyamot rendez** e hó 7-étől kezdve a Bourne et comp. cég az aradi Kulturpalotában levő iskola helyiségben, ahol saját vevőit díjtalanul taníttatja a tőle vásárolt „Singer” varrógépeken: ajour, maderia, richelieu, renaissance, toledó, menogramm, cakk és szmirnahímzésekre. A kiállítás megtekintése szintén díjtalan.

— **Női bajknál Pöstyén iszapfűrdői** páratlanul hatásos természetes irrigációt jelentenek, miért is, a kúra eredménye meglepően gyors és biztos. A Thermis Palace, mely a fűrdőkkel egybeépült, a legpompásabb kényelmet nyújtja. Minden igényről legjobb gondoskodás. Jó polgári penzió kérésai már napi 50 lejtől kezdve. Eszélváltásokat

Felrobbant az orosz szovjet fegyvergyára.

Rigából táviratozzák: Az oroszországi Polockban a szovjet hatalmas fegyvergyára felrobbant. A katasztrófa súlyosságát növeli az a körülmény, hogy a gyártelepen mintegy negyedmillió kilogramm dinamit volt felhalmozva. A rettenetes detonáció az egész várost szinte földrengésszerűen rázta meg. A kár felbecsülhetetlen. A katasztrófa részletei még hiányoznak.

Husz évre ítélték egy cseh kémét.

Kémkedési per a budapesti hadbíróóság előtt.

Budapestről táviratozzák: Hladis-Dobernik Józsefet ma vonta felelősségre a hadbíróóság kémkedésért. Emlékeztet, hogy Hladis-Dobernik néhány hónappal ezelőtt kisére őrei közül megszökött és a csehszlovák követség helyiségeibe menekült. Hladis-Doberniket csak hosszas diplomáciai eljárás után adták ki ismét

a magyar hatóságoknak. A hadbíróóság ma hozott ítéletével kémkedésért 20 évi fegyházra ítélte, egyik vádlottársát felmentette, míg másik büntetését, özvegy Demeternét bünpártolásért egy évi fegyházbüntetéssel sújtotta. Az ügyész súlyosbításért, a védők enyhítésért, illetőleg felmentésért feleltek.

Kifizetik a hadi kártalanításokat.

(Bucuresti, július 7.) A hadi kártalanítási bizottság ma Bratianu Vintila elnöklésével ülést tartott és véglegesen döntött a költségvetésben már kiutalt 250 millió felosztása tárgyában. A bizottság a következőképpen osztotta fel ezt az összeget: husz milliót kapnak a csatolt területek és pedig Eráely hét milliót, Bucovina pedig tíz milliót. Tizenöt milliót kapnak azok a községek, amelyek főleg épületekben szenvedtek kárt. Harminc milliót juttatnak a külföldi internáltak kártalanítására, a fennmaradó összeget pedig a személyükben károsultak között fogják felosztani.

nyújt a fürdő képviselője: Singer László, Timisoara II. Strada P. Tegle 2. Ha nem utazhat, használja otthon Pöstyén eredeti iszapját. Beszerezhető minden gyógyszerár utján, vagy a fölerakattól: Singer László, Timisoara II., Str. P. Tegle No. 2.

— **Értesülésünk** szerint a Wisotzky W. & Co. cég „Hajó” védjegyű tea gyártmánya a bucaresti min tavaszon a legmagasabb kitüntetéssel: az aranyéremmel lett díjazva.

— **Vasuti utazási kedvezmény** az őszi fajeb- és vadászati kiállításra. Az államvasutak bucaresti vezérigazgatója a közlekedésügyi minisztérium rendeletére 75 százalékos vasuti utazási kedvezményt engedélyezett az ez év őszi október 3-5-ike között Aradon tartandó országos fajeb és vadászati kiállításra. — Az erre vonatkozó miniszteri rendelet ma érkezett Babescu Viktor középiskolai igazgatóhoz, a kiállítás elnökéhez.

— **Ujabb adományok az elmebetegek végrehajtó számára.** A szerencsétlen, elborult elméjű Fekete Lajos és nyomorgó felesége részére újabbban a következő adományok érkeztek: Fritz Magda Gurahonc 100, Miók János aradvárosi tisztviselő 50 és N. N. Arad 25 lej. A nyomorgó házaspár hálás köszönetet mond a nemes szívi adományokért.

Sakkverseny

Temesvár és Bucuresti között.

(Saját tudósítónktól.) Tegnapelőtt kezdődött meg Bucuresti és Timisoara válogatott sakkzói között a küzdelem, amely most nyert befejezést és a mérkőzést Bucuresti nyerte meg 8:2 arányban. Timisoara kihívására küldötte el Bucuresti öt legjobb sakkzóját: Gudju kapitányt, Protát, Vulcut, Mendelssohnt és Löwenthant. Vasárnap délelőtt 10 órakor a városháza dísztermében nagy érdeklődés mellett kezdő-

dött a verseny. Bucuresti világoson, Timisoara sötéten indult. Sorsolás utján ekkor a következő párok kerültek össze: Gudju—Tyroler, Proca—Márton, Vulcu—Erdélyi, Mendelssohn—Zwirn és Löwenthan—Spitzer. Az első napon a játék a késő éjjeli órákig tartott és Timisoara csak egy pontot szerzett Spitzernak Löwenthan fölött aratott győzelmevel. Hétfőn felcserélt színekben folytatódott a játék, amely ismét csak egy pontot eredményezett Timisoarának, mert az Erdélyi—Vulcu és a Tyroler—Gudju játszmák eldöntetlenül végződtek.

Halál — a gyümölcs miatt

Aradi fogtechnikus megdöbbentő tragédiája.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi vár belterületén levő gyümölcsöskertek egyikében tegnap megrendítő tragédia játszódott le, amelynek véletlen áldozata egy ismert aradi fogtechnikus-segéd lett. A fiatal fogtechnikus, aki már második éve teljesít az aradi várban katonai szolgálatot, gyöngébb fizikumára való tekintettel a háziéred egy mély humanitásáról ismert magasrangú katonatisztjéhez került tisztilegényi szolgálatra. Ennek a magasrangú katonatisztnak nagyobb gyümölcsös parcellája van a várban, ahonnan állandóan lopkodták a gyümölcsöket és a gondosan ápolt fákban is súlyos károkat okoztak, ami a kert gazdájának arcai is inkább rosszul esett, mert ő maga igen nagy kedvet talált kertje szépségében. A napokban aztán megsohkalva az eddig okozott károkat, őrt állított a kertbe, akinek szigorúan megparancsolták, hogy a kertbe senki se engedjen be s a dézsamást, kártételezőt azonnal

talcmal is akadályozza meg. Az őrv valószínűleg túlzottan szőszent vette ezt a rendelkezést és amikor a katonatiszt szolgálja az ura parancsára tegnap délután be ment a kertbe gyümölcsöt szedni, hátulról váratlanul hatalmas ürest kapott a nyakára. Az ütés ereje olyan szerencsétlenül érte a fiatal katonát, hogy ütérszakadás állott be s minden orvosi beavatkozás hiábavalónak bizonyult, a szerencsétlen fiatalember rövid tusa után kiszenvedett. A tragikus sorsu fiatal fogtechnikus megdöbbentő halála mélységes részvételt keltett.

SPORT.

A Hellas nemzetközi teniszversenye.

Nem fejezők be a férfi I. o. egyes döntőjét.

Kedden kellett volna befejezni a férfi egyes Arad bajnokságáért, a melybe Poulieff s a Romant verő dr. Lupu kerültek, azonban a hosszantartó eső a pályát teljesen használhatatlanná tette. Így a döntőt Férfi egyes I. o.: Ronetti Roman—ha holnapig nem csik, holnap folytatják. Eredmények a következők: Mannheim 6:4, 6:0. dr. Lupu—Ronetti Roman 6:2, 6:1. 0:1. (Ronetti Roman kedveltenül játszott). Bajnoki döntő: dr. Lupu—Poulieff 6:1, 0:2 félbeszakítva. Hellas vándordíjért: Dörner—Winterstein w. 0. Balázs—Zirovits w. o. Máthé—Chiroi 6:2, 6:3, 6:2. Dörner—Máthé 6:1, 6:1 visszalépett. Férfi egyes II. o.: Tancos—Angele 6:1, 6:3. Straub—Buday 4:6, 6:4, 7:5. Botis—Chiroi 6:3, 4:6, 6:2. Winteritz—Cioban w. 0. Straub—Bánhidv 6:1, 3:6, 6:2. Mannheim—dr. Farkas 6:2, 6:2. Török—Botis 6:1, 6:1. Mannheim—Straub 6:1, 4:6 félbeszakítva. Winteritz—Tancos 6:0, 6:3. Vegyes páros. Török, Angel L.—Straub, Matusowsky 5:7, 6:3, 6:3. Ronetti Roman, Goiescu—Tancos, dr. Farkasné 6:2, 6:1. Ronetti Roman, Goiescu—dr. Marossy, Kutschera Médi w. 0. — Poulieff, Schlosserné—dr. Litsck, Vincéné w. o. Dörner, Fülöppné—Deutsch, Mészárosné w. 0. dr. Lupu, Széllné—Buday, Pick Annus 6:2, 6:0. Férfi páros: Bohus, Brandenburg—dr. Farkas, ifj. Farkas 11:9, 6:4. Paun, Mannheim—br. Liptay, Krausz w. 0. Riegler, Tancos—Buday, Winteritz 5:7, 7:5, 6:4. Brandenburg, Bohus—Winterstein, Poulieff w. 0. Todorowsky, Balázs—Török—Angele 6:2, 2:6, 6:2. — Női egyes I. o. Fülöppné—Mészárosné w. 0. Schlosserné—Molnár E. 6:0, 6:1. Női egyes II. o.: Stern E.—Matusowsky 6:2, 6:2. Molnár E.—Waldnérné 6:3, 5:7, 6:2. Stern E.—dr. Masznikné w. 0. Döntőbe kerülnek Stern E. és a Molnár E.—Angel L. közti játék győztese. A versenyt kedvező idő esetén szerdán reggel 10 órakor folytatják.

O Magyar atléták győzelme. Eperiesről táviratozzák: Az eperiesi atlétikai versenyen több budapesti versenyző is résztvett és sorozatos győzelmeiket aratott. Az eredmények közül kiemelkedik Somfai Elemér 7 m. 08 cm-es távolugrása.

Könyvudonságok naponta érkeznek
Erdélyi hírlapiroda Arad.

LEGUJABB

Görögország fegyverkezik.

Athénből táviratozzák: Pangalos diktátor rengeteg gépfegyvert és repülőgépet rendelt külföldön. A repülőgépek rendelésének állítólag az a célja, hogy a görög repülőpostát erősebbé tegye a Balkánon. A fegyverkezés híre nagy nyugtalanságot kelt a balkáni államokban.

Súlyos francia vereség Marokkóban

(Páris, július 7.) Ma hivatalos kommunikét adtak ki a francia csapatok marokkói visszavonulásáról, amely magyarázni igyekszik a visszavonulást. A kommunikét a francia vereség nyílt bevallásának tekintik. Ma különben riasztóhírek terjedtek el Párisban, amelyek szerint Fez már a riffiaké. Más hírek szerint a spanyolok minden körülmények között békét akarnak kötni, még abban az esetben is, ha még olyan súlyos feltételeket kellene elfogadniok. Ma különben Lianey generális helyébe Nourent tábornokot nevezték ki a marokkói francia csapatok főparancsnokává. A tábornok pályafutásának legnagyobb részét Észak-Afrikában töltötte. Fierbette. Franciaország moszkvai nagykövete Csicserin orosz külügyi népbiztosnak jegyzéket nyújtott át, amelyben a francia kormány annak az aggályainak ad kifejezést, hogy igen kellemetlen következményekkel fog járni a harmadik internacionális Keleten ügött propagandája.

KÖZGAZDASÁG

Milyen termés várható.

A heteken át tartott esőzés sok helyen lerombolta a reményeket.

(Saját tudósítónktól) Most minden attól függ, hogy, milyen károkat okozott az eső és az áradás s ki tudja-e heverni a termés az esőzés következményeit. A buza szemfejlődése kedvező s itt-ott már érésben van. Ez a körülmény, hogy a buza érik, a levélrozsdá pedig későn lépett fel, megakadályozza azt, hogy a levélrozsdá a szárig felhatolhasson a termésig. Helyenkint jégkarak is voltak. A búzatermés valószínűleg jobb lesz, mint tavaly, annál jobb, minél hamarabb süt ki a nap. A rozs sok helyen megérett s meleg időjárás kivánatos lenne. Aratása pár nap alatt megkezdhető. A repce aratás alatt van, a termés jó.

A szőlővel baj van. A jó tor-

mest helyenkint megcsipte a kő, a levelek összezugorodtak s a bogyók megfoktetedtek. A termés kitérőnek ígérkezik. Itt-ott peronoszpóra és lisztharmat lépett fel. A kapás növényekre jól jött az eső, a levelek kifejlődtek. A cseresznye bőséges termést adott, sok helyen nem szedték le, mert a leszedés puttontokint 40 leibe került s a putton cseresznyét csak 45 leiert lehetett eladni. Így az árak nyomottak, csak a vízönt-eladó jön jól ki, mert a cseresznyét 6-8-12-16 leiert adja. A meggy szép termést mutat, az alma sok helyen lehullott. A dió közepes, a szilva elég jó termést ígér. A dinnye sok helyen már virágozik. A burgonyát virágzásában érte az eső s fejlődése megindult, jó termés mutatkozik.

Zürichben 2.37.50, Párisban 9.75 a lej kurzusa.

HELYI VALUTAÁRAK. (Július 7.) Newyork 216.50, London 1057, Páris 10.28, Milanó 8.15, Prága 6.48, Bécs 30.65, Zágráb 3.82, Berlin 52.20, Budapest 324, Zürich 42.25.

ZÜRICH TÖZSDENYITÁS. (Július 7.) Berlin 122.70, Amsterdam 206.60, Newyork 515.37.50, London 2505, Páris 24.25, Milanó 19.25, Prága 15.25, Budapest 0.0072.55, Belgrád 8.95, Bucaresti 2.37.50, Varsó 0.00098.32.50, Bécs 0.0072.55.

ZÜRICH TÖZSDEZÁRLAT. (Július 7.) Berlin 122.70, Amsterdam 206.60, Newyork 515.75, London 2505, Páris 24.10, Milanó 19.15, Prága 15.25, Budapest 0.0072.50, Belgrád 9, Bucaresti 2.37.50, Varsó 0.00098.82, Bécs 0.0072.55.

BUCURESTI TÖZSDEZAR-

LET. (Július 7.) Kifizetendők: Páris 10.35, London 1062, Newyork 213.50, Milanó 8.23, Zürich 42.50, Bécs 30.80, Prága 6.48. Valuták: Napoleon 815, aranymárka 51, leva 1.50, török lira 1.14, angol font 1060, francia frank 10.65, svájci frank 41, fra 8.25, drachma 3.60, dinár 3.70, dollár 216.50, lengyel márka 40, osztrák korona 31, magyar korona 30, szokol 6.50.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMAI. — (Július 7.) London angol font 345—347.000, Prága 2105—2117, szokol 2105—2121, Belgrád 1248—1256, dinár 1228—1250, Newyork 70.960—71.390, dollár 70.560—71.390, Páris 3319—3339, francia frank 3324—3338, Bucaresti 329—331, lej 334—338, Szófia 509—513, leva 504—512, Milanó 2627—2643, lira 2632—2654, Berin

16.865—16.965, márka 16.865—16.965, Zürich 13.775—13.855, svájci frank 13.796—13.895, Bécs 99.85—100.45.

= Uj pénzüzetet alakul Aradon. „Industriasul banca“ címen a napokban Aradon új pénzüzetet alakul részvénytársasági alapon. Előirányzott alaptőkéje 5 millió lej lesz. Résztvényesei román iparosok és kereskedők. Elnöke Vulcu J. Maxim aradi gyáriparos lesz.

= Felfüggesztették a munkaszüneti törvény végrehajtását? Bucaresti távirati jelentés szerint a minisztertanács a munkaszüneti törvény végrehajtását felfüggesztette. A minisztertanács rendelete általában megnyugvást kelt a kereskedők és az iparosok, sőt a munkások körében is, mert a munkaszüneti törvény végrehajtása a maga valóságában a kereskedelem és ipar, illetőleg a fogyasztóközönség rovására történt volna.

— Emelkedik Magyarország exportja. Budapesti táviratozzák: Magyarország külkereskedelmi mérlege májusban nagy javulást mutat fel. A múlt év májusában a behozatal 11.9 millió aranykoronával meghaladta a kivitelet, míg idén májusban a behozatali többlet mindössze 200 ezer aranykorona, ami az export emelkedésének tudható be. Az idei első évtizedben az export 128.9 millió volt a tavalyi 107.6 millióval szemben. Az emelkedés tehát husz százalékos. Összel az export még jelentékenyebb emelkedése várható.

Tolvaj soffőr.

Az elfogott bűnös megszökött a rendőrség kezei közül.

(Saját tudósítónktól.) Vakmerően végrehajtott autólöpés történt ma délelőtt Aradon. A Bul. Regina Maria (Andrássy-téren) lévő Auto-Cofin autófelszerelési cég előtt egy autómobil állott. Soffőrije az üzletben tartózkodott, ahol különféle vásárlásokat eszközölt. Ez az időt felhasználta egy aradi soffőr, felugrott az autóra és meelőtt megakadályozhatták volna, elrobogott. Az ellopt autót soffőrije kétségbeesetten sietett a rendőrségre és jelentést tett a vakmerő lopásról. A rendőrség azonnal bevezette a nyomozást és sikerült kideríteni, hogy a tolvaj Pécska felé robogott az autóval. Két detektív autóra ült és ütközésbe vette a menekülő. Valószínűnek látszott, hogy a tolvaj soffőr a határon át akar szökni a lopott autóval. A detektívek Pécskára érve, megtudták, hogy az autót tényleg a határ felé robogott. Az üldözést tovább folytatták és közvetlen a határnál sikerült is az autót utolérni és a soffőrt letartóztatni. Kiderült, hogy a tolvaj soffőr Cocoban Simon akít az általa lopott autóval együtt Aradra szállították. Amikor a tolvaj-szállító autómobil a Marasesti (Kossuth) utcába ért és menetét meglassította, a tolvaj soffőr vakmerő elszántsággal kiugrott az autóból és gyors futással menekülni kezdett. A detektívek utána siettek, azon-

ban Cocoban rövidesen eltűnt szemük elől. A rendőrség szigorú nyomozást indított az autótolvaj kézrekerítésére.

MOZI

xx Az aradi Apolló nagy siker mellett mutatta be a „Három hét“ című filmszágot, mely Glyn Elinor regényéből készült. A nagyszerű filmet péntekig tartja az aradi Apolló műsorán. Az előadások kezdete előtt Adám Mihály a Gaumont-filmgyár gyermekszínműve személyesen lép fel és amerikai, továbbá nemzetközi táncokban imitálja riválisát, a kis Jackie Coogant. Az előadások 5. 7. és 8. tízór kezdődnek.

xx Jön! Nők ellensége! Ez a film remek Blasco Ibanez világhírű spanyol regényviró regénye nyomán készült. A bucaresti Select és Apolló mozgóképek hat hétig volt egyfolytában műsorán. A főszerepeket Alma Rubens és Lionel Barrymore játszották.

xx Az aradi Marosparti nyári mozgószínházban szerdától kezdve műsorra kerül: A szerelem oltárán, 5 felvonásos filmjáték (egy órák és egy színész nő szerelmi regénye) Grete Remwald és Helga Molländerrel a főszerepben. Ezt megelőzi „Fatty a levegő hőse“ 1 felvonásos amerikai burleszk. Kezdeté pont háromnegyed 10 órakor.

Felolós szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Multas Elvira férj. dr. Kaufmann Eduardné és dr. Multas Jenő a maguk és a rokonság nevében fájdalomtól megtörve jelentik, hogy imádott édesatyjuk

Multas Adolf

munkában és jóságban eltöltött élete 71. évében ma délelőtt elhunyt.

Drága hamvait f. hó 9-én délelőtt 11 órakor helyezték az izr. temető halottas házából örök nyugalomra.

Áldott legyen örökké emléke!

Arad, 1925. július 7.

Multas Mór, özv. Guttman Adolfné szül. Multas Verona, Molnár Ignác testvérei, dr. Multas Jenőné szül. Czucker Róza menyje, Blum József, dr. Kaufmann Eduard vejei, Multas Mórné, Molnár Ignácné, Reiner Mórné, Steiner Vilmosné, özv. Szalai Edéné sógoróni, Reiner Mór, Steiner Vilmos sógorai, Blum Sándor, Kaufmann Lenchen unokái. 3834

Minden Emlék értesítés helyett!

Cserép

duplafalcos 253. sz., legjobb minőségben, legjutányosabb árban kapható:

Pollák Sándor
göztéglagyárában, Aradon

Utlevélvizumozás
Megbizások

Olesó! Gyors! Pontos! **Künstler-vizumiroda**
(Dácia szállóval szemben) Arad, Bul. Reg. Maria 22. Telefon szám: 669.

PICHLER papíruzet.
LÖBL hírlapiroda.
Weinberger cipőüzlet

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat az arány szerint számítjuk. — Minden sor hirdetésért ára hétköznap 2 lej, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, kisebb 3 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 20 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva érdeklődést keltnek, az minden egyes esetben megváltoztatása, illetve helyettesítése.
* * * * * Hirdetéseket telefonon is lehet adni, telefon szám: 181. * * * * *

Alkalmazás.

UJONNAN létesítendő méző-, cemen-, szén- és aprított tuzifa desztillációs-tűnk részére megbízható, jólbevezetett **HELYI ÜGYNÖKÖT** keresünk azonnali belépésre. Boros és Czucker, Arad. 3832

PERFECT bejáró főnökök azonnali felvételre. Cím Arad, Piața Catedrală (Tökötör) 5., I. em., ajtó 8. 10244

MINDENES főnökök azonnali belépésre kis családban felvételre. Arad, Strada Seminarului (Sina-u.) 4. 10244

GAZDASSZONYT keresek vidékre lehetőleg azonnali belépésre. Klein Arad, Str. Seminarului (Sina-uca) No. 4. 10244

A TIPARI (Szapáriliget) Hangya fog. és írt. szövetkezet jörforgalma üzletében az üzletvezető állás megüresedett, pályázat hirdettetik. Javadalma: természetbeni járandóság, lakás, fűtés, világítás, fixfizetés és 2% forgalmi jutalék. Román, német nyelvű tudás megkívánatik, rőfös ágban képzetség előny. Ördék garancia 20.000 lej készpénz. Személyes megjelenés önköltségen megkivántatik. 3828

Lakás.

BUTORÓZOTT szobát keres fiatal házaspár. Cimeket Rudolf Mosse (Sándor Hírlapirodába) Arad kér. 10244

LAKÁSOKAT állandóan közvetítünk. „Italia” ügynőskég Arad, Str. Alexandri 1. szám. 3836

BELVAROS központjában 2 szobás fürdőszobás lakás sürgősen átadó. Ezenkívül átadók még egy, kettő, három szobás lakások és egy üzlethelyiség, mely zakatolás nélkül dolgozó iparos részére műhelynek is alkalmas Boros ügynőskégnél, Arad, Str. Consistorului (vált Baththány-uca) 9. 3835

LUGOS mellett kedvelt nyaraló helyen, nyaralók elfogadtatnak. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3830

Vétel és eladás.

CSÉPLŐ GÉPEKHEZ szükséges teljes felszerelésű mentő szekrények és ezek kiegészítésére szükséges anyagok kaphatók Dr. Földes gyógyszerárban Arad. 3683

VALÓDI selyem perzsaszőnyeg, futó- és egyéb gyári szőnyegek, vitrin és vitrin tárgyak, uriszoba, ebédlő és szalonberendezések, gyermekágy, vas és faágyak, különböző butoridarakok, gyermekkocsi, Singer varrógép, antik szalon és fotelok, festmények, kézimunkák, hintaszék, 12 személyes étkező servise, mosdó servise, sok fiókos régi szekrény, stb. Igen jutányosan eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Baththány-u.) I. em. jobb. 1000

VEGYI IPARI célokra destillált víz állandóan kapható Földes gyógyszerár Arad. 3726

EZÜSTÖT, antik butort magas árban veszek, két új angol fotel 6000 leiert eladó. Biedermaner garnitúra restaurálva 18.000 lej. Salon Artistique Arad. 2601

UJ hálószoba butor eladó. Arad, Piața Luptei 17. 3827

MINDENMÉNU szőnyegeket, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezéseket, egyes butoridarakokat, dísztárgyakat, mindenféle férfi ruhát stb. bizományba veszek, azok gyors lebonyolításáért garánciódom. Kezelted költésig nincs. Arad, Str. Consistorului 12. (Baththány-uca) I. em. jobb. 1000

EREDETI Yes, Germandre, Grandyan, Lady, Monsecre paderek. Finom pipere szappanok, roclan arakon Hehs Vilmos Arad, Str. Brancovici (Lásár Vilmos-u.) 3588

MEGVÉTELRE kerestünk jó állapotban lévő négykerékű, vagy kétkerekű közli tolékeket. Boros & Czucker, Arad, Bulev. Reg. Ferdinand 19. 8833

ZONGORA fekete jőkarban, 18.000 leiert eladó. Özv. Brauné, Arad, Str. Pompiliu 22-24. (Kasza-u.) 3831

MACULATURA PAPIR 5 kigras csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Értékesebbek.

TÖBB HAZ, telek és 2 hold szőmő lakóház nélkül, ugyanitt egy 12 személyes étkező szerviz, eladó. SYLVANIA ügynőskég, Arad, Bul. Reg. Maria 20., II. emelet. 3695

Üzletek.

ECETGYAR Bánátsban, jőrforgalma, családok okokból, eladó. Bővebbet Virányi főmérnök, Oradea-Mare, Strada Ciorgariu No. 6. 576

Különféle.

PÉNZKÖLCSÖNÖKET betáblázásra legelőnyösebben folyósítatok. HAASZ-irodája, Arad, Str. Eminescu (v. Deák Ferenc-uca) 12. szám. 16554

Oltönyöket ... 1650
Raglánokat ... 2000
Gummi kabátokat ... 960
lejes árakban árusít:
SZANTO & KOMLOS,
Arad, színház-épület.
Kérjük szövetkirakataink megtekintését!

Háztelkek
a legforgalmasabb
uccákban olesón
eladók.

Bővebbet: Győrfy „Mures” irodájában Arad, Str. Unirel (Fábán G.-u.)

Ujságmakulatura
5 kgr.-os csomagokban
kapható a kiadóhivatalban

Vidéki kisebb szálloda, vendéglő
megvőtoire, vagy bérberőtoire keresotik.
Ajánlatokat „FORTUNA” (Wallinger) irodája Arad, Str. Consistorului (Baththány-u.) 31. továbbit.

Szülők figyelmébe!
Izr. Leányinternátus
felvevő rendszer tanulókat a jővőre. : Előkészít javító-, pót- és magánvizsgálatra. Prospektus kérendő.
Izr. Leányinternátus Arad,
Str. Alexandru Gavra 19.
(Csaravita Péter-uca). 3745

Háromszobás szép lakással
jőrforgalmu sarok

fűszerüzlet
berendezéssel 28000 leiert eladó. Bővebbet Győrfy „Mures” irodájában, Arad, Str. Unirel (Fábán Gábor-u.) 15177

Eladó jutányos áron:
9 drb. nyakkendőkötőgép kifogástalan állapotban, 4 darab részutas kötéshez, Erich, Barth, Chemnitz gyártmány, 5 darab „Hermes” egyenes kötésre 13719.
8820 Alfred Viertel Chemnitz gyártmány. —: Közlebbi felvilágosítással szolgál, hol a gépek megtekinthetőek is
PÉTER FLEISCHER
Nagyszeben, Főter No. 6.

„VULCAN = LÓVASUTI”
tégla- és eserepgyár ajánlja
kittűnő minőségű géptéglát,
Nagyméretű kézzel vert téglát. Kut készítéshez forma téglát, Sütőkemence készítéshez négyszögletes téglát,
Kisméretű tetőfedő eserepet.
3694
Városi iroda Arad, Bohus palota III. kapu, I. em. 19. ajtó.

Berliner Hausverwaltungen
übernimmt, nach langjähriger Erfahrung in Miet-, Hypothek- und Haussteuerangelegenheiten,
Dr. Erwin Rawicz,
BERLIN W. 50. Augsburgerstr. 53.
Tel. Steinplatz 707
Nähere Auskunft in der Administration des „Aradi Közlöny”

Berlini házak kezelését
olvállalja házbér-, ingatlan-, jelzálog-, kölesön- és házadóügyekben sok évi tapasztalat alapján
Dr. Erwin Rawicz,
BERLIN W. 50. Augsburgerstr. 53.
Tel. Steinplatz 707
Közlebbi felvilágosítással az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala szolgál

Illits BRISTOL-szálló
BUDAPEST. 2146
Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem. Kittűnő konyha. Kávéház. Mérsékelt árak.

ARADI Arumintavásár és Butorkiállítás
1925. aug. 1-10.
75%
utazási kedvezmény.
Gazdasági 2141
kiállítás. Koncertek, theatrialis szórakozások és Rádió. Sportesemények és ünnepek. Országos kongresszusok és nagygyűlések stb.
150.000 lej tőkével betársulok
rentabilis vállalatba.
Bővebbet: Győrfy „Mures” irodájában Arad, Strada Unirel (Fábán G.-uca).
Belvárosi magánházak
elfoglalható lakásokkal olesón vehetők:
„Fortuna” Wallinger iroda útján Arad, Str. Consistorului 31., a rk. zárdával szemben.

A KÖZLÖNY-t nemcsak helyben, hanem országszerte olvassák, hirdetései ezért eredményesek. Próbálja meg!!